

ODŻYWIANIE W CUKRZYCY WPROWADZENIE

Moduł 2

FreeStyle
Libre
SYSTEM MONITOROWANIA GLIKEMII FLASH

life. to the fullest.®
Abbott

Witamy w module dotyczącym odżywiania w cukrzycy.

Po zakończeniu tego modułu będziesz potrafił:

- Wskazać podstawowe założenia **zdrowego odżywiania w cukrzycy**.
- Uzasadnić, dlaczego **prawidłowe odżywianie jest tak ważne dla diabetyka**.
- Wskazać **grupy produktów zalecanych i niewskazanych dla diabetyka**, wraz z konkretnymi przykładami.

W tym module, dowiesz się:

.....

Czy istnieje coś takiego jak „dieta cukrzycowa”?

.....

Jeśli nie ma czegoś takiego jak „dieta cukrzycowa”, to dlaczego prawidłowe odżywianie jest tak ważne w cukrzycy?

.....

Czy istnieje jedna „dieta” odpowiednia dla każdego diabetyka?

.....

Jakie są podstawowe założenia zdrowego odżywiania w cukrzycy?

.....

Na co zwrócić uwagę układając jadłospis?

.....

Jakie produkty spożywcze zalecane są dla cukrzyków?

.....

Jakie produkty spożywcze są niewskazane dla cukrzyków?

.....

Jakie są zalecane sposoby obróbki termicznej w kuchni?

.....

Jakie są zdrowe zamienniki cukru (sacharozy)?

.....

Co to są Wymienniki Węglowodanowe i Indeks Glikemiczny?

.....

Czy istnieje coś takiego jak „dieta cukrzycowa”?

MIT

Odpowiednie odżywianie to konieczny element leczenia cukrzycy, równie ważny jak:

- insulina
- leki doustne
- wysiłek fizyczny.

Obecnie, zarówno nowoczesne insuliny, jak i inne leki przeciwcukrzycowe pozwalają pacjentom na dostosowywanie terapii, w tym diety do ich stylu życia, a nie odwrotnie. Z tego powodu dzisiaj jadłospis diabetyka nie musi różnić się od jadłospisu osoby zdrowej, nie chorującej na cukrzycę.

! Tak więc tzw. „dieta cukrzycowa” to nic innego jak zdrowy sposób odżywiania, który powinni stosować zarówno chorzy na cukrzycę, jak i zdrowi.

Jeśli nie ma czegoś takiego jak „dieta cukrzycowa”, to dlaczego prawidłowe odżywianie jest tak ważne w cukrzycy?

Dieta rozumiana jako właściwy model żywienia jest **istotnym elementem terapii** cukrzycy, bo warunkuje **utrzymanie właściwego stężenia** glukozy oraz lipidów we krwi i dzięki temu **zmniejsza ryzyko wystąpienia** powikłań cukrzycy.

Ponadto racjonalne, zdrowe odżywianie pozwala **utrzymać właściwą masę ciała**, co w znacznym stopniu **ułatwia leczenie i kontrolowanie** cukrzycy.

Czy istnieje jedna „dieta” odpowiednia dla każdego diabetyka?

Mężczyzna po 60. roku życia ze sporą nadwagą i nadciśnieniem, prowadzący siedzący tryb życia.

Ograniczenie kaloryczności posiłków

Zrzucenie zbędnych kilogramów

Młoda, aktywna kobieta w ciąży.

Zwiększone zapotrzebowanie na energię, białko, wiele witamin i składników mineralnych

Dbałość o prawidłowy przyrost masy ciała

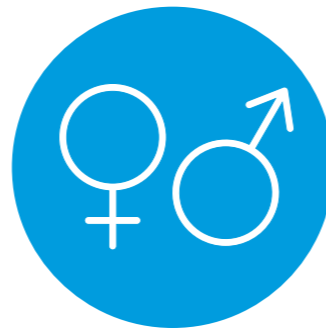
Każda z tych osób jest zupełnie w innej sytuacji i prowadzi odmienny tryb życia, dlatego modele żywienia tych osób powinny uwzględniać ich indywidualne i odmienne potrzeby.

Czy istnieje jedna „dieta” odpowiednia dla każdego diabetyka?

Dieta powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb osoby z cukrzycą, z uwzględnieniem:

wieku

płci

stopnia aktywności fizycznej

masy ciała

chorób współtowarzyszących

! Nie istnieje jedna dieta odpowiednia dla każdego diabetyka, podobnie jak nie istnieje jedna dieta odpowiednia dla każdej osoby zdrowej.

Podstawowe zasady racjonalnego odżywiania są wspólne dla wszystkich.

Jakie są podstawowe założenia zdrowego odżywiania w cukrzycy?

Rekomendowanym sposobem odżywiania się chorych na cukrzycę jest dieta oparta o zasady racjonalnego żywienia, czyli zgodnego z wytycznymi piramidy żywienia

 Instytut Żywności i Żywienia

PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ

CO TO JEST PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ?
Jest to jak najprostsze i jak najkrótsze ogólne przedstawienie kompleksowej idei żywienia, której realizacja daje szansę na zdrowe długie życie oraz zachowanie sprawności intelektualnej i fizycznej do późnych lat życia.

JAK ROZUMIEĆ / CZYTAĆ PIRAMIDĘ?
Piramida to graficzny opis odpowiednich proporcji różnych, niezbędnych w codziennej diecie, grup produktów spożywczych. Im wyższe piętro piramidy, tym mniejsza ilość i częstota spożywanych produktów z danej grupy żywności.

DO KOGO KIEROWANA JEST PIRAMIDA?
Piramida kierowana jest do osób zdrowych w celu zachowania dobrego stanu zdrowia. Należy pamiętać, że w przypadku współistnienia chorób cywilizacyjnych (typu otyłość, cukrzyca, choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie, osteoporoza) konieczna może być modyfikacja proponowanych zaleceń w porozumieniu z lekarzem i dietetykiem.

SPOŻYWANIE ZALECANYCH W PIRAMIDZIE PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH W ODPOWIEDNICH ILOŚCIACH I PROPORCJACH ORAZ CODZIENNA AKTYWNOŚĆ SĄ KLUCZEM DO ZDROWIA I DOBREGO SAMOPOCZUCIA.

Jakie są podstawowe założenia zdrowego odżywiania?

Instytut
Żywności
i Żywienia

PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ

CO TO JEST PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ?

Jest to jak najprostsze i jak najkrótsze ogólne przedstawienie kompleksowej idei żywienia, której realizacja daje szansę na zdrowe długie życie oraz zachowanie sprawności intelektualnej i fizycznej do późnych lat życia.

JAK ROZUMIEĆ / CZYTAĆ PIRAMIDĘ?

Piramida to graficzny opis odpowiednich proporcji różnych, niezbędnych w codziennej diecie, grup produktów spożywczych. Im wyższe piętro piramidy, tym mniejsza ilość i częstota spożywanych produktów z danej grupy żywności.

DO KOGO KIEROWANA JEST PIRAMIDA?

Piramida kierowana jest do osób zdrowych w celu zachowania dobrego stanu zdrowia.

Należy pamiętać, że w przypadku współistnienia chorób cywilizacyjnych (typu otyłość, cukrzyca, choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie, osteoporoza) konieczna może być modyfikacja proponowanych zaleceń w porozumieniu z lekarzem i dietetykiem.

SPOŻYWANIE ZALECANYCH W PIRAMIDZIE PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH W ODPOWIEDNICH ILOŚCIACH I PROPORCJACH ORAZ CODZIENNA AKTYWNOŚĆ SĄ KLUCZEM DO ZDROWIA I DOBREGO SAMOPOCZUCIA.

PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ

DO KOGO KIEROWANA JEST PIRAMIDA?

NEJ?

tsze ogólne
ei żywienia,
drowe
awności
ych lat

Piramida kierowana jest do osób zdrowych w celu zachowania dobrego stanu zdrowia.

Należy pamiętać, że w przypadku współistnienia chorób cywilizacyjnych (typu otyłość, cukrzyca, choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie, osteoporoza) konieczna może być modyfikacja proponowanych zaleceń w porozumieniu z lekarzem i dietetykiem.

ZALECANYCH W PIRAMIDZIE PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH W ODPOWIEDNICH ILOŚCIACH I PROPORCJACH ORAZ CODZIENNA AKTYWNOŚĆ SĄ KLUCZEM DO ZDROWIA I DOBREGO SAMOPOCZUCIA.

Jakie są podstawowe założenia zdrowego odżywiania w cukrzycy?

Szczególnie polecana jest tzw. dieta śródziemnomorska, oparta na:

Produktach
nieprzetwo-
rzonych

Surowych
warzywach

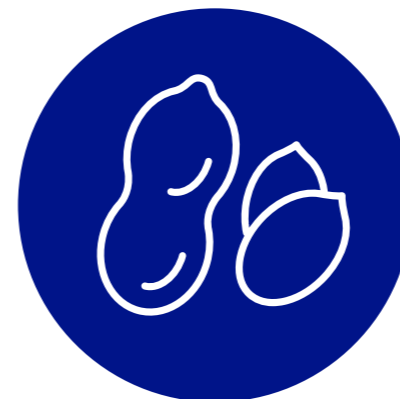
Owocach

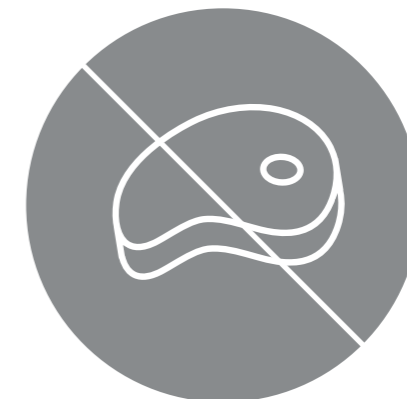
Rybach

Nasionach
roślin
strączkowych

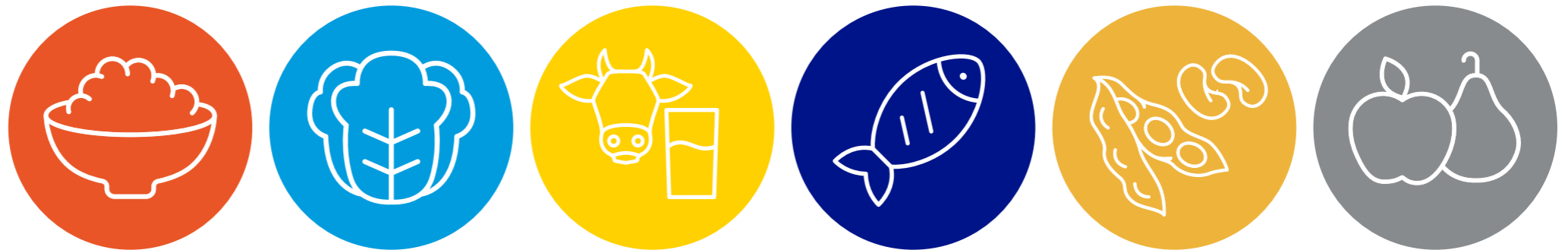
Umiarkowanych ilościach
orzechów, pestek
oraz tłuszczów
roślinnych

Unikaniu
czerwonego
mięsa

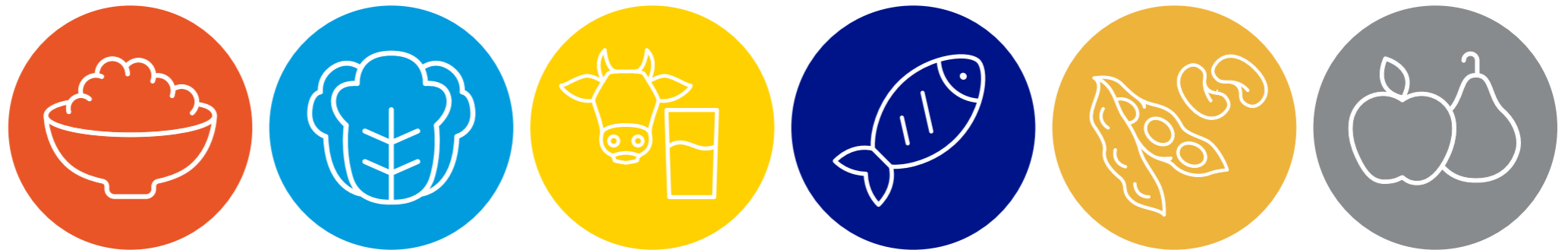
Jakie produkty spożywcze **zalecane** są dla cukrzyków?

Podstawą jadłospisu powinny być **niskoprzetworzone węglowodany złożone**: pieczywo razowe, kasze (np. gryczana, jęczmienna, pęczak, komosa), ryż brązowy, płatki owsiane, makarony razowe.

Jakie produkty spożywcze **zalecane** są dla cukrzyków?

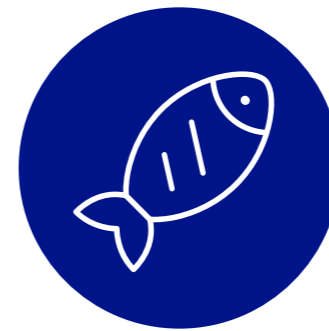

Stałym elementem każdego posiłku powinny być **warzywa**. Szczególnie polecane są te o **niskim Indeksie Glikemicznym***: zielone warzywa liściaste (szpinak, jarmuż, rukola, roszponka, sałata), brokuł, kalarepa, kapusta, rzodkiewka, papryka, cukinia.

*więcej informacji w module Indeks Glikemiczny

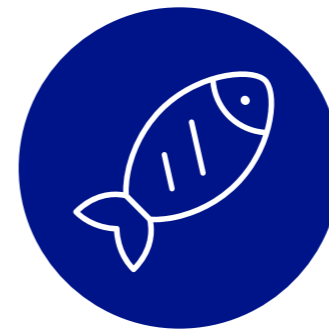
Jakie produkty spożywcze **zalecane** są dla cukrzyków?

Ważną grupą zalecanych produktów jest **mleko i jego przetwory** (jogurt, maślanka, kefir, zsiadłe mleko, sery).

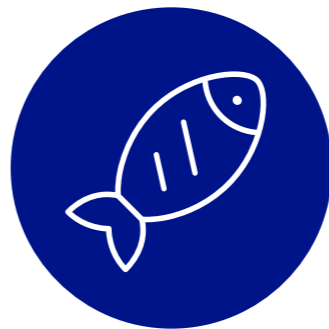
Jakie produkty spożywcze **zalecane** są dla cukrzyków?

Zaleca się uwzględnienie w jadłospisie **niskotłuszczowego białka zwierzęcego** w postaci: ryb, drobiu, jaj oraz umiarkowanej ilości chudego czerwonego mięsa.

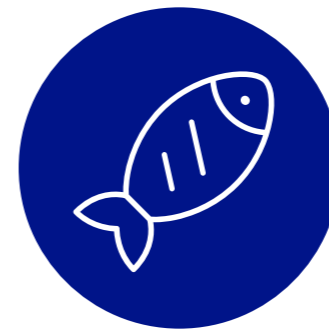
Jakie produkty spożywcze **zalecane** są dla cukrzyków?

W przypadku diet wegetariańskich należy zwrócić uwagę na **wysoko wartościowe białko roślinne w postaci nasion roślin strączkowych** (ciecierzyca, groch, fasola, soja) oraz nasion oleistych (pestki dyni, słonecznika, nasiona konopi, Inu) i orzechów.

Jakie produkty spożywcze **zalecane** są dla cukrzyków?

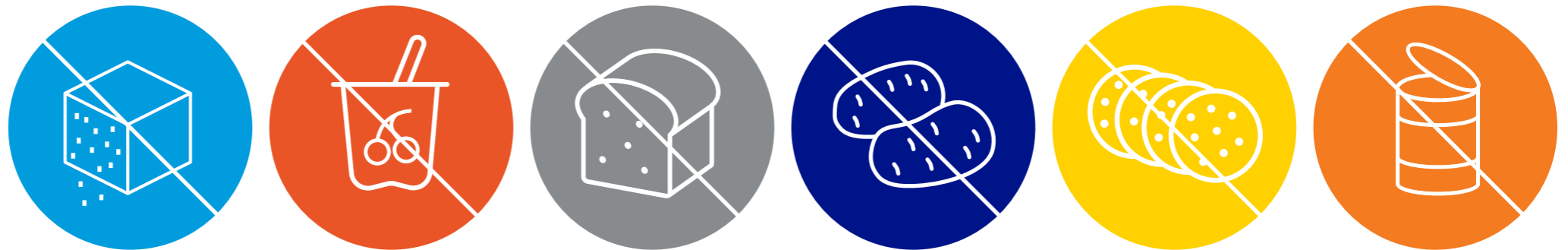
Wbrew powszechnej opinii **świeże owoce nie są zabronione.**

Jednak ze względu na dużą zawartość cukru prostego – fruktozy, **powinny być spożywane z umiarem.** Dopuszczalna ilość owoców w diecie diabetyka to 200-300 g, podzielona na 2-3 porcje. Polecane są owoce mniej słodkie np. grejpfruty, truskawki i wiśnie.

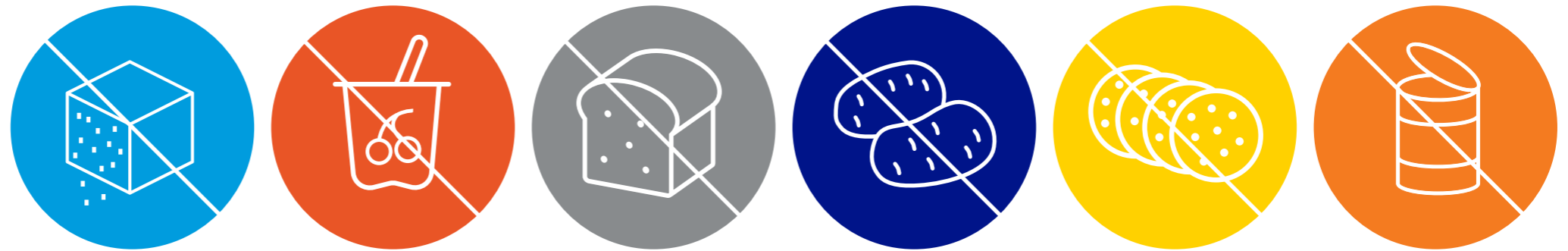
Jakie produkty spożywcze są **niewskazane** dla cukrzyków?

Unikaj przede wszystkim **produktów bogatych w węglowodany proste i ubogich w błonnik**: cukier, słodcyce, napoje słodzone, soki owocowe, miód, słodzone przetwory owocowe (np. dżemy).

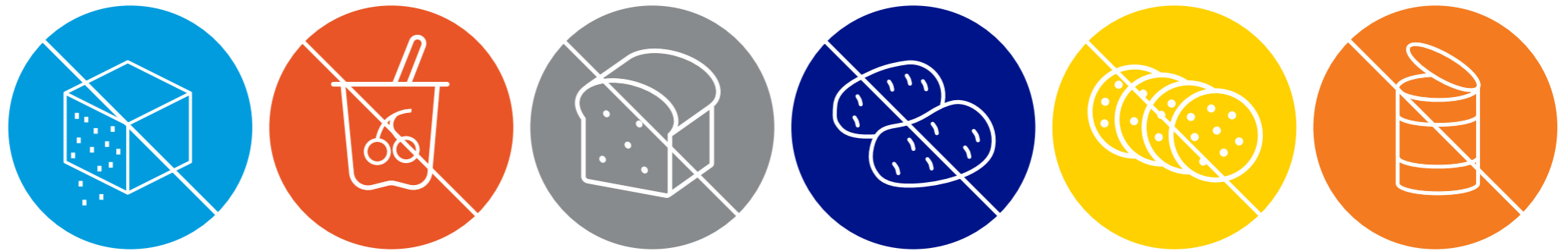
Jakie produkty spożywcze są **niewskazane** dla cukrzyków?

Ogranicz do minimum **produkty dosładzane**: słodkie smakowe jogurty i inne dosładzane przetwory mleczne, owoce z puszki, kandyzowane, suszone (np. żurawina).

Jakie produkty spożywcze są **niewskazane** dla cukrzyków?

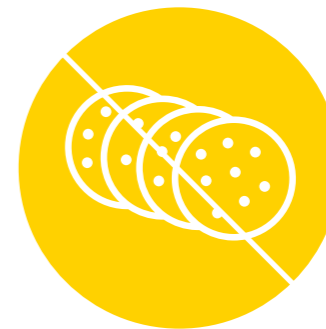
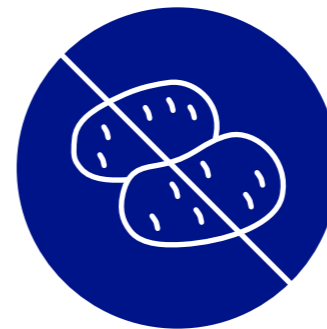
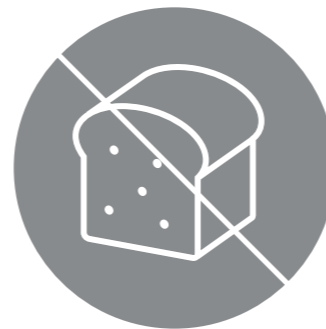
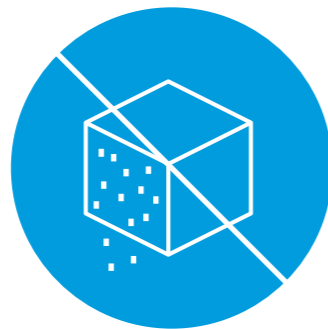

Ogranicz produkty zbożowe o niskiej zawartości błonnika:

biały chleb, drożdżówki i inne wypieki cukiernicze, groszek ptysiowy, kasza jaglana, kukurydziana, płatki kukurydziane i inne śniadaniowe, płatki ryżowe, jaglane, ryż biały, tortille pszenne, sucharki, większość produktów bezglutenowych.

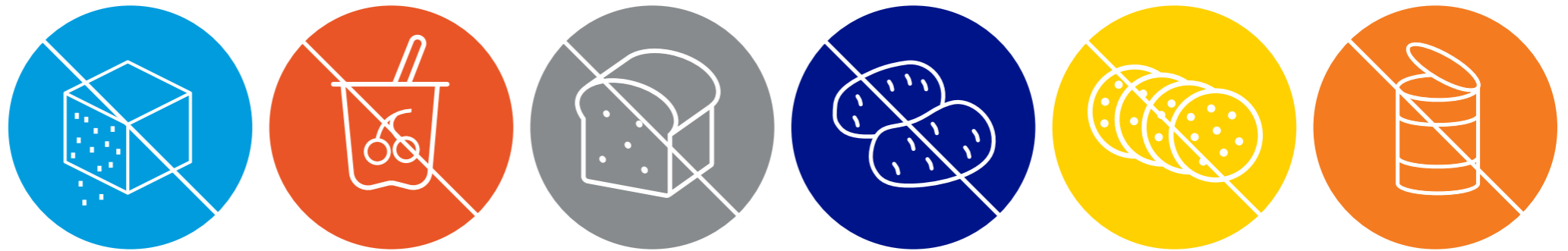
Jakie produkty spożywcze są **niewskazane** dla cukrzyków?

Ogranicz warzywa o wysokiej zawartości węglowodanów:
ziemniaki, gotowana dynia, bób.

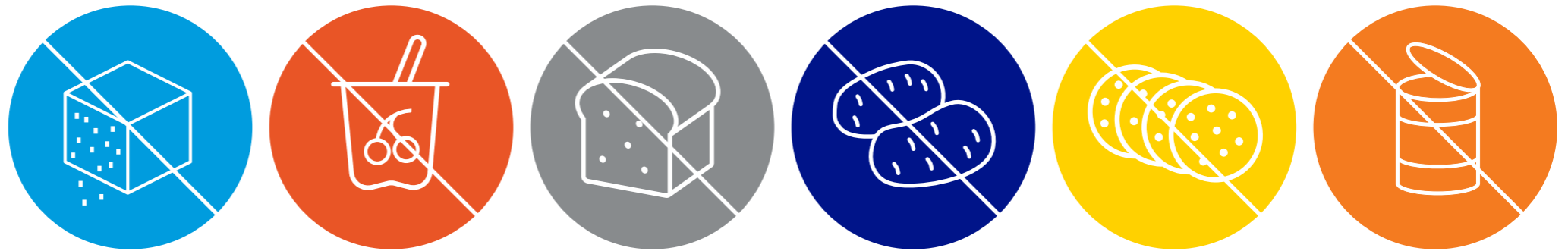
Jakie produkty spożywcze są **niewskazane** dla cukrzyków?

Ogranicz spożycie czerwonego mięsa, tłuszczu pochodzenia zwierzęcego: słonina, smalec, tłuste wędliny (pasztetki, parówki, pasztetowa, salceson, baleron, boczek, salami, kiełbasy) oraz pełnotłuste sery żółte.

Jakie produkty spożywcze są **niewskazane** dla cukrzyków?

Zrezygnuj z wysokoprzetworzonej żywności: mrożona pizza, zupy z puszki, gotowe dania, fast food.

Zalecane sposoby obróbki termicznej w kuchni

Gotowanie

To najbardziej polecany sposób przygotowywania posiłków.

Warzywa gotuj krótko i najlepiej na parze. Nie rozgotowuj makaronów i kasz – spożywaj je w wersji na półtwardo tzw. al'dente.

Smażenie

Unikaj tego sposobu przygotowywania posiłków.

Podczas smażenia zachodzą niekorzystne zmiany nie tylko w oleju, ale też w smażonym produkcie. Zdrowszą wersją tradycyjnego smażenia jest krótkie smażenie z energicznym mieszaniem (tzw. stir-fry). Do tego rodzaju smażenia wykorzystuj oliwę z oliwek extra virgin.

Pieczenie

Możesz od czasu do czasu skorzystać z tego sposobu przygotowania potraw.

Przygotowując danie w piekarniku staraj się jednak nie dodawać tłuszczu, dzięki temu potrawy z pieca będą mniej kaloryczne i łatwiejsze do strawienia niż te smażone.

- ! Ważne jest nie tylko to, co jesz, ale również w taki sposób przygotowujesz swoje posiłki.
- Owoce i warzywa najlepiej spożywaj na surowo. Nie każda obróbka termiczna produktów jest zdrowa.

Zdrowe zamienniki cukru (sacharozy)

Stewia

Acesulfam K

Ksylitol

Aspartam

Sacharyna

Erytrytol

Unikaj: cukru brązowego, trzcinowego, kokosowego, miodu, fruktozy, syropu z agawy. Są to różne wersje cukrów prostych i zasadniczo nie różnią się od popularnego cukru białego (sacharozy).

Co to są Wymienniki Węglowodanowe i Indeks Glikemiczny?

IG, czyli wartości indeksu glikemicznego produktów.

- Pozwala sklasyfikować żywność na podstawie jej wpływu na poziom glukozy we krwi w 2–3 godziny po ich spożyciu. Przyjęto, że IG glukozy wynosi 100.
- Produkty, których **IG jest mniejszy niż 50, określane są zatem jako produkty z niskim indeksem glikemicznym i one są zalecane diabetikom.**

WW, czyli system wymienników węglowodanowych.

- Wymienniki ułatwiają szacowanie posiłków pod kątem zawartych w nich węglowodanów oraz dawkowanie insuliny.
- **1 wymiennik węglowodanowy (WW) to najprościej mówiąc 10 g węglowodanów przyswajalnych (bez błonnika pokarmowego).**

**Dziękujemy
za udział
w szkoleniu.**

**FreeStyle
Libre**
SYSTEM MONITOROWANIA GLIKEMII FLASH

life. to the fullest.®
Abbott